

BARCS és VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Meljelünk hetenkint egyszer:
vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadó
Skríbanek Géza.

Egész évre 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.
Nyitár sora 40 fillér
Hirdetések nagyság szerint

Szent István napján.

Szent Istvánnak, az első magyar királynak, a keresztény Magyarország megalapítójának emléknapja vallási és nemzeti vonatkozásán kívül bizonyos nemzetéleti, hogy úgy mondjuk gazdasági ünnepet is jelent Magyarországon. Szent István napjára már kiszórta aranykalászos kincsét ez az áldott magyar föld. A mit dolgozó munkáskéz elvetett, azt már le is aratta s a cséplőgépek álmos, monoton berregése jelezi, hogy a termő föld, a kalászérlelő nap munkája véget ért. Kezdődik a gépé, vagy a cséplő-rudé.

Erkölesi lényegében, nemzeti tartalmában és kulturális jelentőségében nekünk, magyaroknak nagy, kiválasztott ünnepünk Szent István napja. Egy nagy gondolkodónak, egy széles látókörű államférfiúnak, egy pogányságban esodálatosképen felvilágosult fejlődési elmének hosszú évszázadokra s tán évezredekre kiható

ténye fűződik hozzá. A pogány Vayk, mint nemzetének bölése jelenik meg a világtörténelem előtt. Ősei vallásáról átvezeti vaderkölcösü, de nemes tartalmu nemzetét a civilizált nyugat egyedül üdvözítő vallásába, a kereszténységbe.

Meggyőződés, hitbeli színváltozás, a léleknek bizonyos vallás-erkölesi reformációja vezette-e Vaykot a pogány oltárok mellől a keresztény hit oltárához, ki kuttassa azt?

A történetíró sem láthat bele a lelkek mélységeibe, ha különösebb megnyilatkozás nem segíti benne. Lehet, hogy a pogány fejlődési ifju, amikor a keresztény vallást fölvette, csakugyan keresztet is vállalt nemzetéért. Saulból Pállá változni, szép biblia példázat, de még a bibliában is esodátétel árán lesz a hitetlen Saul hívó Pállá. Lehet, hogy a kereszténység Szent Istvánnak — keresztje volt. Nehéz kereszt, amelyet pogány neveltetése, ősi hite ellenére vállalt népéért.

De annál fenségesebben áll elénk az első magyar király alakja, aki világot átölelő, jövőbe néző tekintetével fölfedezte az emberi, társadalmi, nemzeti haladás hatalmas útját, amely a műveit nyugati világ hitének forrásához, a keresztény egyházhoz vezet.

Az erős nemzeti életnek, a nyugati civilizációval való párhuzamos fejlődésnek alapjait építette föl a pogányoltárok romjaiból. Meglátta, hogy ez csak úgy lehet és másként nem. A pogány vallás elszigetelné népét a nagy nyugat áramlásától. És e holt szigetről elvezette hát a pogány magyart a fejlődés, örök haladás hatalmas forgatagába.

A kereszténységgel életnedvek áradtak a nemzet testébe, a melyet elsorvasztott volna a pogány élet szárazsága.

Ma, Szent István napján szintén tolokodik tollunkra ez a hasonlat. Mert ez ünnep nemzetéleti vonatkozásával ellentétben ma szárazság sorvasztja a nemzet testét.

T Á R C Z A.

Amit a holnap hoz.

— Irta: Porzó. —

Lenn az utcán hideg szél süvit, itt fenn a szobámban nyájas, marasztaló meleg pattog. Ülök a tűz előtt s ahogy szitotom, azon tűnődöm, mennyire tökéletlen szerszám a kályha.

Hogy nem alapult még meg a Vulkanai Hőkiaknázó Részvénytársaság, mely a föld méhének izzó tüzeit enyhe meleggé lohasztva, csőrendszeren vezetné lakásunkba, mint a vizet s a gázt. A Gellért-hegység vulkáni magjával, ártézi kutfejek kőjével fűteni lehetne az egész ország városait, falvait és tanyáit s tavaszi virulásra serkenteni a fagy alatt megridegült földet; sőt narancs-erdőt fakasztani, mirtus cserjét támasztani ott, ahol a szivós akácz küzd a sivő homokkal és bocsát le egy-egy fanyar gyökérszálat az amerikai juvevény, a bogárálló venyige. Csak a maga silány valójában mutatkozik ez a hivalkodó csoda korszak, midőn nem

ott s nem akkor bir kedvére eresztieni esőt s szelet, hűvöst, ahol s a mikor arra szükség van.

Bizony tökéletlen szerszám ez a kályha s megérdemelné, hogy a rég elfelejtett koppantó sorsára jusson. Pedig mennyi szép ének zengett a kandallóról! (Melynek minálunk kályha a neve.) Ujabban építenek is kandallót az ebédlőbe, hogy stilszerű legyen. Aztán beállítják a gáz-kezemencét, vagy kinevezik kandallóvá a regenátort s ezzel a talmissággal ismét csuffá tettek egy kedves régi eredetit.

Van anelyan légfűtés is. De ez minden meleg volta mellett hideg. Nem is annyira az egyenletes fűtés szőlította életre, mint inkább a szűkre szabott lakásunk szorított rá: kályha ne fogja el a helyét a kondignációs tea-asztal, vagy ama bálvány elől, melynek neve buffet. (Magyarul kredencz.)

Ebben a pillanatban valami megrezenti az elmémet. Az a kicsi démon, amely önmagukkal veszejt össze bennünket: az ellenmondás. Hogy mit is kívánom én mindezeket a dolgokat? Megváltotta-e a küzdő embert a gőz, a gáz, a

villan? A tudomány magasára emelkedett hygiene nem győzi számon tartani az ezerféle bacillust, mely azóta ficzánkolt csak igazában, s metyeljezi meg milliók vérét, amióta fölfedezték. Mert hogy soha azelőtt nem volt annyi nyavalya a világon, mint a mióta felismertük a gerjesztőit. Sivatag oroszlána, dzsungel tigrise, a Brazília ősröngetegeinek forró zombékjaiból kinyiláló vipera nem irtott ki annyi embert, mint az a parányiság, amelyből százezer tér el akkora helyen, mint a mekkora az én bajuszom szálának az átmeteszete.

Gőz-daru és kimarjult váll. Villamos vasut s a fáradság miatt sajgó láb. S még egy csomó ilyen ellentét. S valamennyi meghazudtolja annak a bizonyos haladásnak u. n. áldásait. Sem Edison, sem Cuorie meg nem váltották az emberiséget. Mért is hal meg éhen ugyan-egy pillanatban épp annyi ember, mint amennyi megzabál? Mért hogy ma még sürűbben, mint azelőtt: akkor ül asztalhoz a tiszta erkölcs, midőn a bűn már okádott.

S mindezt a fonákságot betetőzi a nekiszabadult asszony, aki abban keresi az igazságát, hogy elrugja magától női

Amit a nemzet erkölcsi életében bevitt ezer év előtt egy böles fedelmi elme, azt az életnedvet ma megtagadja a nemzet anyagi életéből a természet.

Szent István napján, amikor a termő föld garmadába hullt kincsei kápráztatják a munkás magyar nép szemét, szomoruan kell látnunk, hogy a természet dacosan ellenszegül e nap sajátos nemzetéleti jelentőségeinek. A gazda komoran, leejtett kézzel áll letarol földjei előtt, amelyeknek java kincsét nem ő, hanem az izzó nap heve aratta le. Kietlen szárazság aratott a buzakalászos, drága magyar földeken s a kalászok, amit koszoruba köt az arató leány, halotti koszorúja egy szomorú gazdasági évnek.

Most Szent István napján nem lehet más imádsága a nemzetnek, mint ez:

— Magyarok Istene, adj jobb esztendőt a mostaninál!

H i r e k.

— **A király születésnapja.** Augusztus 18-ikát, királyunk születésének évfordulónapját Bareson is méltó kegyelettel ünnepelték meg. A hivatalos helyiségek épületeit nemzeti zászlók díszítették s reggel 9 órakor a római kath. templomban fényes isteni tisztelet tartatott, melyen imposans számmal vett részt Bares hivatalnoki kara s a polgárság.

— **Esküvő.** Schäffer Mór kereskedelmi tisztviselő e hó 30-ikán, délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget Heilpern Szerén kisasszonynak, Heilpern Lázár baresi izr. kántor kedves leányának, a baresi izr. imaházban. Az esketést dr.

Schönwald Károly tapolezai fiatal főrabbi, a menyasszony unokafivére fogja teljesíteni, kit kitűnő képzettségéről, baresi látogatosai után ismer már közönségünk; az énekreszt pedig Ernster Géza pécsi főkantor végzi. Esküvő után a lakoma csak szűk családi körben lesz megtartva, az örömszülők házában Bareson.

— **A sarlach,** e veszedelmes fertőző betegség, sajnos, még mindig uralkodik Bareson s a szomszédos Pálfaluban. Harminezan felül fekszenek benn betegen a gyermekek közül s naponta fordulnak elő újabb megbetegedések. Van eset, hogy 1—1 családnak egyszerre 3—4 gyermeke fekszik benn betegen s vannak szülők, kiknek két, sőt három gyermekét is elragadta pár nap leforgása alatt e betegség. Orvosaink és a hatóság elkövet mindent a veszedelmes betegség terjedésének megállítására s e végből, mint lapunk múlt számában is említettük már, járványkórházat állítanak fel Bareson, melynek ideiglenes helyéül az árva-menház van kiszemelve. Azonban nagyobb szükség volna már e helyett egy rendes kórházra, hol aztán ott a célnak megfelelőbben be lehetne rendezni a járványkórházat is, a községtől a kórház részére már megvett alkalmas épületben. — Valóban ijesztő ez az állapot. A szülő, aki csak teheti, gyermekét elviteti Baresról s valószínűleg az uralkodó betegség miatt az iskolák még szeptemberben is zárva maradnak.

— **Iskolai beiratások.** Értesítettnek a szülők, hogy a baresi izr. elemi népiskolában a beiratások az 1904—5. tanévre f. évi augusztus hó 30. és 31-ikén, mindenkor d. e. 9—12 óráig az iskola iroda-helyiségében eszközöltetnek. Az I-ső osztályba felvétetnek mindazon gyermekek, kik 6-ik életévüket már betöltötték s ezt állami anyakönyvi „tanúsítvány“ által igazolják. Az első felvételnél bemutatandó a himlő-oltási bizonyítvány is, mely által igazolandó, hogy a gyermek első ízben sikerrel lett beoltva. Egy-egy tanuló beirató díja: 3 kor. 30 fill., az évi tandíj 40 kor., mely 4 korona előleges részletekben is fizethető. Az előadások kezdete ké-

sőbb fog közhírré tétetni. Azon szülők, kik gyermekek részére tandíjmentességért folyamodni óhajtanak, felhivatnak, hogy ebbeli írásban kérvényeket legkésőbb augusztus hó 28-ig bezárólag az izr. hitközség előjáróságánál nyújtsák be, annál is inkább, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

— **A Baresi Iparosok Olvasóköre** által e hó 14-ikén a Nemsics-féle Koronaszálloda kerthelyiségében tartott teke-verseny élénk érdeklődés mellett folyt le s az idő is kedvezett hozzá. A nagyszámu versenyzők közül többen szép sikert értek el a dobásoknál. Az első díjat Nikulausz János vitte el, 18 dobással. A második díjat Dévai Ágoston postatiszt nyerte. Este, a teke-verseny után, tombolajáték volt s utána táncmulatság, mely elég kedélyesen folyt le.

— **Vasárnapi munkaszünet fel-függesztése.** A kereskedelemügyi miniszter aug. 21-ikére vonatkozólag a következő rendeletet bocsátotta ki: Szent István király napja a folyó évben szombatra esik s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, minek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fenntartása mellett a forgalmi élet nem esekély részében egyfolytában csaknem 48 órán át szenvedne fennakadást. Miután a forgalom ily mérvű szünetelése főképen az élelmezéssel kapcsolatos, de egyéb iparágaknál is, a közönségre előreláthatólag sok hátránnyal járna, az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvényzikk 3. §-a alapján, a belügy és a földművelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg a folyó évi augusztus 21-re eső vasárnapra kivételesen megengedem, hogy mindazon ipari munka, mely hivatali elődóm múlt évi június hó 13-ikán 28,559. számú rendelete értelmében vasárnapon az alábbi rendelkezésemmel megállapított időnél hosszabb időn nem végezhető, a jelzett egy vasárnapon reggeli 6 órától déli 12 óráig és esti 6 órán túl akadálytalanul vé-

mi voltát s beáll a férfi-ember vetélytársának, holott őt az alkotó természet a férfi segítőjének rendelé.

S közben egymás hegyin-hátán rohannak előre a legesodálatosabb találmányok és fölfedezések: a kőfalat átvilágító Röntgen-sugár, a villamos távlatás, a szurok-érezből kiesiholt radium az ő kifogyhatatlan világító és melegítő energiájával, az örök mozgony és a — halhatatlanság, az Andrenin, amely új életre költi a merev holtat. Már most még csak a Marsbeliekkel értsük meg egymást — azután se biblia, se miatyánk, a magunk izlése szerint rendezzük be örökéletünket, ami nem lesz egyéb, mint a végtelenbe nyuló folytatása a jelennek minden ő édes megszokásaival.

De még itt ninesen vége a csodáknak. Mr. Lumineux — omen et nomen — a camera obscura fehér lapjára vetődött utczát minden mozgó emberestül s állatostul, a vidéket, az eget az ő csillagaival a maga színeiben s ragyogásában akarja oda rögzíteni. Rögzített is más belőle egy darabot. A maga valóságában láttam azt szép creol leányt, aki elomolva a zs-

lyében, szinte pihegni látszott s kebelén a rózsza megrezdült és illatozott.

És int már a psychografus is, aki röntgeni alapon neki szögezi az ő kérlelhetetlen csövét az én becses fejemnek s lefényképirja belőle az én sanyaru pár gondolatomat. Lelkemnek minden gerjedéseit féltett gyöngyszemeit kiszedi belőlem, mint kuglófbul a mazsolyaszemet. Mi lesz a világból? Mikor mosolyogva s áradó örömszóval köszöntöm az én látogatómat: ő a psychographionjával azt olvassa ki az agyamból, hogy: „Vitt volna el az ördög;“ Mit alkalmatlankodik ez a majom akkor, mikor épp méregetek magamban valamely jogesetet? Bankot, vigjátékot, kölesönt?

Edward Lytton Bulwer (aki a Gépek köztársasága ezimen irt egy igen elmes elbeszélést), Jules Verne és dr. Jókai Mór nem tudnak kitalálni olyan jövő század esodáját, hogy azt valamely nyughatatlan ifju technikus elme valóra váltani ne igyekezne. Problema nem lehet oly hóbortos, vakmerő, istenkisértő, hogy az ujkortudósa, főlényesen ne készülne megoldani,

Hol van már a nyolczvan nap alatt megkerülhető föld, mikor Tho. Cook és Ta hatvan nap alatt keritik meg azt velem. A villámmal s a napsugárral való írás és a légi repülés után: tréfa már a víz alatt akár a tenger fenekére furakodunk; színházi estét, hangversenyt a pam-lagon elnyulva, szivar mellett élvezünk; saját szavunkat hengerre göngyölienünk, hogy a dédunoka is megértse belőle: istenben boldogult, érdemes emlékeztető dédapja milyen kules szerint káromkodott? Bassusban e vagy tenorban? És mindez blictrissimum ahhoz képest, hogy én nem sokára teleoptofonon fogok az én Gányó Laczi pajtásommal találkozni színről-színre, hangról-hangra — pedig vagy 10,000 kilométerre esünk egymástól. Hallani és látni fogom az én Laczimát. A jó fiu! Hogy elagarászta, elkurizálta, elkártyázta, elpuskázta s elhazafiaskodta apai örökét, messze Amerikában (Ordiban-Creek, Msschssts) egy — különlegességnék, a magyar módra savanyított kovászos-uborkaconservnek szerez most bő keletet.

Még csak a táv-izközlő van hátra, hogy a new-yorki Delmonicónak híres

Gresa János

kalapos mester,

Barcs Ország-ut utca 127.

(Herczeg-féle ház)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe nagy választékban raktáron tartott

minden formában

saját készítményü

nyulszór és gyapju kalapjait, valamint legelső gyáráktól előállított kész kalapokat, a legmodernebb kivitelben, **3-10 koronáig**, gyermekeknek **2-3 koronáig**. — Továbbá készít drágább és olcsóbb filez-eszímát, borszűrőt, lovagló és izzasztó filezet, a legjutányosabb ár és pontos kiszolgálással.

15-25

16-18

Esemény
a magyar
irodalomban!

Nagy képes Világtörténet

A Nagy Képes Világtörténet

azért reménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A Nagy Képes Világtörténet

megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult és érdektelenné vált.

A Nagy Képes Világtörténet

az élet bibliája nélkülözhetetlen és mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A Nagy Képes Világtörténet

az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A Nagy Képes Világtörténet

fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A Nagy Képes Világtörténet

briliáns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktatta gyönyörködöt is így a legnagyobb szellemi élvezetet nyújt

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELEM
KLASSIKUS KÖNYVE,
A LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI KEPTÁR 0000000

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik.

Megrendelhető

3 koronás

csékely havi

részletfizetésre

ez a rendelőlappal

segélyével, mely

kivágandó és levelezőlapra

ragasztva hozzánk

beküldendő.

Révai Testvérek
Irodalmi intézet
Részvénytársaság

Budapest,
VIII, Üllői-ut 18

Tizenkét kötetben.

Eddigélé hat kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára

192 korona.

Ezzel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságától Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művét 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé hat kötet jelent meg s további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt; .....

Név; .....

Állás; .....

Nyom. a baresi könyvnyomdában.